

MAMÍFEROS E TARTARUGAS MARIÑAS VARADOS OU CAPTURADOS NO ANO 1992 EN GALICIA

Coordinadora para o Estudio dos Mamíferos Mariños *

* CEMMA, Rosalía Castro 138, 3ªA,E, 15706 Compostela (A Coruña).

RESUME:

Durante o ano 1992 rexistráronse 68 citas de mamíferos e tartarugas mariñas varados ou capturados accidentalmente, que pertencían a 9 especies: (3) *Phocoena phocoena*, (5) *Globicephala melaena*, (1) *Grampus griseus*, (3) *Stenella coeruleoalba*, (25) *Delphinus delphis*, (12) *Tursiops truncatus*, (1) *Halichoerus grypus*, (1) *Phoca vitulina*, (5) *Dermochelys coriacea*, (1) *Caretta caretta*, e (11) Cetáceos non identificados.

SUMMARY:

Sixty-eighth records of stranded or incidental captured cetaceans, seals and sea turtles have been surveyed at 1992 on the Galician coast (NW Spain). They belong to the nine species: (3) *Phocoena phocoena*, (5) *Globicephala melaena*, (1) *Grampus griseus*, (3) *Stenella coeruleoalba*, (25) *Delphinus delphis*, (12) *Tursiops truncatus*, (1) *Halichoerus grypus*, (1) *Phoca vitulina*, (5) *Dermochelys coriacea*, (1) *Caretta caretta*, and (11) unidentified cetaceans.

RESUMÉ:

Au cours de l'année 1992 on a enregistré soixante huit mammifères et tortues marins, échoués ou capturés occasionnellement dans les eaux littorales de la Galice (NW Espagne). Ils appartiennent à neuf espèces: (3) *Phocoena phocoena*, (5) *Globicephala melaena*, (1) *Grampus griseus*, (3) *Stenella coeruleoalba*, (25) *Delphinus delphis*, (12) *Tursiops truncatus*, (1) *Halichoerus grypus*, (1) *Phoca vitulina*, (5) *Dermochelys coriacea*, (1) *Caretta caretta*, et (11) cétacés indéterminés.

INTRODUCION

Por primeira vez realizamos esta recopilación anual de varamentos de mamíferos e tartarugas mariñas en Galicia con toda a información adicional. Neste listado inclúense os datos relativos á lonxitude, sexo, data, localidade, coordenadas da localización, así como os datos relativos ás condicións de aparición, material recollido e observadores.

Condicións de aparición: definíronse basicamente catro estados

- *Bo estado*, cando o animal está fresco ou se reconece a coloración (ata unha semana despois da morte, aproximadamente, depende das condicións climáticas).

- *Estado regular*, cando o animal presenta a pel reseca e negra ou, xa non ten pel, pero a estrutura interna permanece íntegra (desde a segunda semana ata dous meses despois da morte).

- *Mal estado*, cando o corpo é irrecoñecible aínda que estea completo (leva máis de dous meses morto).

- *Outros*, neste apartado especificase como está o corpo: momificado, fragmentado, restos óseos diseminados, etc. (tempo non determinado, desde a primeira semana ata varios anos despois da morte).

Dun total de 66 citas, 61 son varamentos e 5 (1 cetáceo, 1 foca e 3 tartarugas) capturas accidentais comprobadas.

Para a representación gráfica (Fig. N°1) consideráronse soamente os rexistros de cetáceos do ano, eliminándose 2 rexistros que eran restos antigos.

CETACEOS

** *Phocoena phocoena*

- 1.- Exemplar de 190 cm., femia, rexistrado o 27/11/92 Praia de Caamaño, Porto do Son, A Coruña. 42°40'05"N 9°01'09"W. Bo estado, animal en xestación, feto de 53 cm. (Fig. N°1);

recollido material osteolóxico, biometría, fotos e feto. Observadores: PEREZ, M.; BARREIRO, A. (CEMMA).

2.- Exemplar de 168 cm., macho, rexistrado o 05/12/92 Praia de Varcárcel, Vigo, Pontevedra. 42°13'05"N 8°45'05"W. Bo estado, recollido material osteolóxico, biometría, fotos e mostrás. Observadores: DOMINGUEZ, R.; DOMINGUEZ, A. (CEMMA). (Fig. Nº3)

3.- Exemplar de 150 cm., macho, rexistrado o 19/12/92 Praia de Madorra, Nigrán, Pontevedra. 42°08'04"N 8°49'05"W. Un cranio cun resto de columna, pel e cola, medida aproximada, recollido material osteolóxico. Observadores: FOLGAR, A. (ERVA).

** Globicephala melaena

4.- Exemplar de 325 cm., femia, rexistrado o 03/04/92 Praia da Xunqueira, Vigo, Pontevedra. 42°11'04"N 8°49'03"W. Bo estado, recollidas fotos, biometría, e estómago. Observadores: LENS, S. (IEO).

5.- Exemplar de 430 cm., femia, rexistrado o 04/04/92 Pedornes, Oia, Pontevedra. 42°01'00"N 9°53'00"W. Bo estado, recollido material osteolóxico, biometría, estómago. Observadores: FERREIRA, A.; PORTELA, R. (ANABAM).

6.- Exemplar de 340 cm., femia, rexistrado o 16/04/92 Ribeira, A Coruña. 42°33'08"N 8°59'04"W, Observadores: OUJO, X.M.

7.- Exemplar de 410 cm., femia, rexistrado o 24/04/92 Cabo Veo, Santa Mariña, Camariñas, A Coruña. 43°09'00"N 9°11'05"W. Estado regular,

recollido material osteolóxico, biimetría e fotos, tiña unha corda atada na cola. Observadores: BARREIRO, A. (CEMMA).

- 8.- Exemplar rexistrado o 01/07/92, illa da Vionta Ribeira, A Coruña. 42°29'08"N 9°02'00"W. Un esquelete, recollido material osteolóxico. Observadores: OUJO, X. M.

** Grampus griseus

- 9.- Exemplar de 260 cm., femia, rexistrado o 15/02/92 na Praia da Lanzada, O Grove, Pontevedra. 42°26'20"N 8°52'15"W. Estado regular, sen cola, recollido material osteolóxico, estómago, biimetría, mostras e fotos. Observadores: FOLGAR, A.; LUCIARTES, C. (ERVA).

** Stenella coeruleoalba

- 10.-Exemplar de 189 cm., macho, rexistrado o 07/11/92 na Toxa, O Grove, Pontevedra. 42°29'30"N 8°51'05"W. Bo estado, recollido material osteolóxico, biimetría e fotos. Observadores: MEIS; R.; DOMINGUEZ, M.(CES).

- 11.-Exemplar de 207 cm., femia, rexistrado o 05/12/92 Mougás, Oia, Pontevedra (Fig. Nº2). 43°11'02"N 9°04'00"W. Bo estado, recollido material osteolóxico, mostras, biimetría e fotos. Observadores: FOLGAR, A. (ERVA).

- 12.-Exemplar de 190 30/12/92 Praia do Castro, Ribeira, A Coruña. 42°33'00"N 8°59'00"W. Observadores: OUJO, X.M.

** Delphinus delphis

- 13.-Exemplar de 186 cm., femia, rexistrado o 09/02/92 na Praia de Prado, Nigrán Pontevedra. 42°09'05"N 8°49'02"W. Estado regular, recollidos material osteolóxico, mostras, estómago, biometría e fotos, peso por partes 57,3 Kg. Observadores: FOLGAR, A.; LUCIARTES, C. (ERVA).
- 14.-Exemplar de 179 cm., macho, rexistrado o 16/02/92 Praia de Xuño, Porto do Son, A Coruña. 42°38'02"N 9°02'05"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, estómago, biometría e fotos. Observadores: BARREIRO, A. (CEMMA).
- 15.-Exemplar macho, rexistrado o 23/02/92 Praia de Ancoradouro, Carnota, A Coruña. 42°45'05"N 9°06'09"W. Un resto de columna e pel sen cranio, recollido material osteolóxico e fotos. Observadores: BARREIRO, A. (CEMMA).
- 16.-Exemplar rexistrado o 01/03/92 Praia de Malpica, A Coruña. 43°19'04"N 8°48'07"W. Bo estado, só se conservan fotos. Observadores: VEIGA, A. (CEMMA).
- 17.-Exemplar de 122 cm., macho, rexistrado o 16/03/92 Praia das Polas, Foz, Lugo. 43°37'02"N 7°19'02"W. Estado regular, recollida biometría e foto. Observadores: BARRO, M. (CEMMA).
- 18.-Exemplar de 182 cm., femia, rexistrado o 04/04/92 Portocelo, O Rosal, Pontevedra 41°57'02"N 9°53'00"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, estómago, biometría e fotos. FERREIRA, A.; PORTELA, R. (ANABAM).
- 19.-Exemplar de 161 cm., femia, rexistrado o 10/04/92 na Praia de San Esteban, Pontevedra 41°59'07"N 8°53'00"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, biometría, estómago e fotos. Observadores: FOLGAR, A. (ERVA).

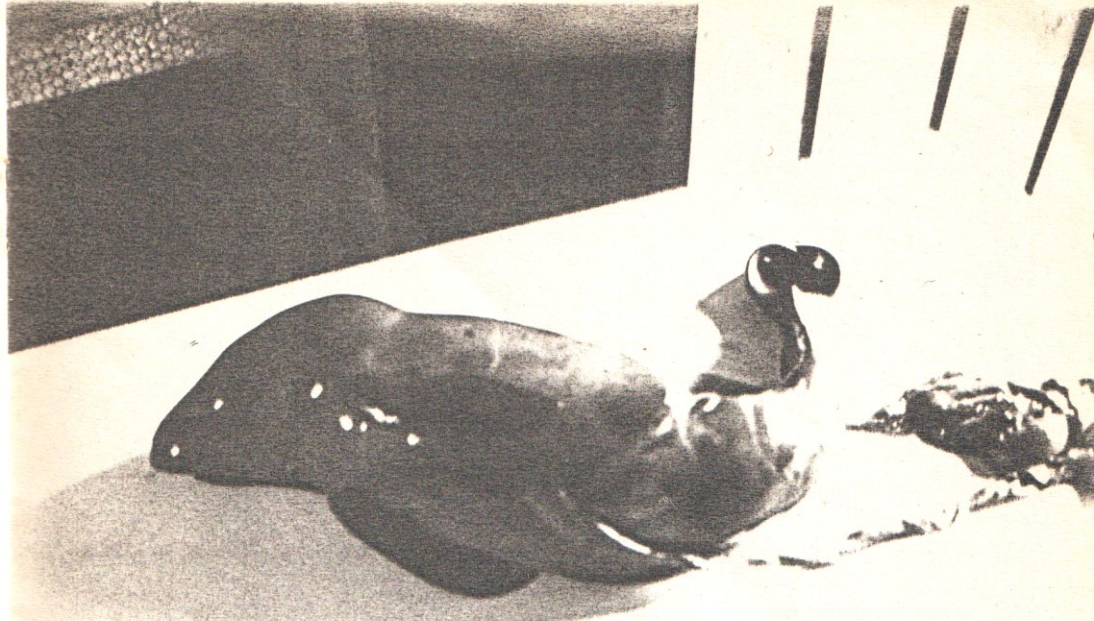

Fig. Nº1.- Feto de *Phocoena phocoena* recollido no exemplar varado o 27/11/92, P. Caamaño, Porto do Son, A Coruña.

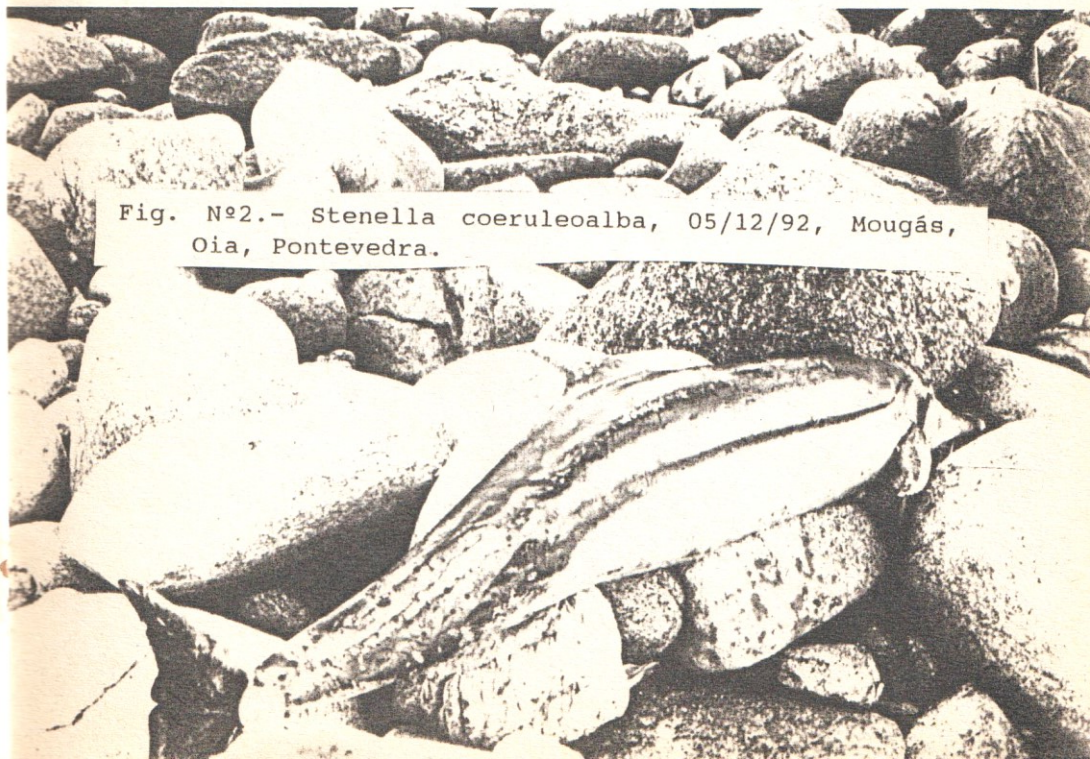

Fig. Nº2.- *Stenella coeruleoalba*, 05/12/92, Mougás, Oia, Pontevedra.

- 20.-Exemplar de 190 cm., macho, rexistrado o 18/04/92 na Praia da Area das vacas, Baiona, Pontevedra. 42°06'08"N 8°52'04"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, biimetría, estómago e fotos. Observadores: LOPEZ, A.; FOLGAR, A.; FERREIRA, A. (CEMMA).
- 21.-Exemplar de 200 cm., femia, rexistrado o 19/06/92 Valcobo, Arteixo, A Coruña. 43°19'00"N 8°31'00"W. Varada viva, levada a Baldaio onde morreu, recollido material pola SGHN. Observadores: SGHN, referencia en LA VOZ DE GALICIA 21/06/92
- 22.-Exemplar de 110, rexistrado o 28/06/92 na Praia de Langosteira, Fisterra, A Coruña. 42°55'04"N 9°15'01"W. Momificado, xuvenil, recollido material osteolóxico. Observadores: DACOSTA, M.; LOPEZ, A. (CEMMA).
- 23.-Exemplar de 170 cm., macho, rexistrado o 05/07/92 Praia de Raeiros, O Grove, Pontevedra. 42°27'40"N 8°53'30"W. Estado regular, levaba na praia dende o 30 de xuño, recollida, biimetría. Observadores: BENAVENTE, P.; BENAVENTE, J. (CES).
- 24.-Exemplar rexistrado o 06/09/92 na Praia de Seaia, Malpica, A Coruña. 43°19'06"N 8°49'07"W. Restos óseos en dous grupos, cranio de 39 cm., recollido material osteolóxico. Observadores: LOPEZ, A.; DACOSTA, M. (CEMMA).
- 25.-Exemplar de 170 cm., macho, rexistrado o 05/10/92 Portonovo, Sanxenxo, Pontevedra. 42°23'00"N 8°50'05"W. Captura accidental, recollida biimetría e estómago. Observadores: BENAVENTE, P.; SABARIS, R. (CES)
- 26.-Exemplar de 156 cm., macho, rexistrado o 29/10/92 na Praia de Mogor, Marín, Pontevedra. 42°23'01"N 8°43'00"W. Recollidas fotos, biimetría, estómago. Observadores: LENS, S. (IEO).

27.-Exemplar de 170 cm., macho, rexistrado o 05/11/92 na Praia de Samil, Vigo, Pontevedra. 42°12'05"N 8°46'06"W. Recollido material osteolóxico, estómago, biometría, mostras e fotos. Observadores: FOLGAR, A.; LUCIARTES, C. (ERVA).

28.-Exemplar de 155 cm., macho, rexistrado o 16/11/92 na Praia de Foz, Vigo, Pontevedra. 42°12'02"N 8°46'09"W. Bo estado, sen cola, recollido material

Fig. Nº3.- *Phocoena phocoena*, 05/12/92, P. Varcancel, Vigo, Pontevedra.

Fig. Nº4.- *Tursiops truncatus*, 12/01/92, P. Mar do Rostro, Fisterra, A Coruña.

osteolóxico, biimetría, estómag, mostrás e fotos.
Observadores: GUERRA, A. (IIM).

- 29.-Exemplar de 174 cm., femia, rexistrado o 17/11/92 na Praia de Patos, Nigrán, Pontevedra. 42°09'02"N 8°49'06"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, biimetría, estómag, e fotos o 29/11/92 Observadores: LENS, S. (IEO); FOLGAR, A. (ERVA).
- 30.-Exemplar rexistrado o 21/11/92 na Praia de Louro, Muros, A Coruña. 42°44'06"N 9°00'08"W. Mal estado, recollido material osteolóxico, biimetría, estómag e fotos. Observadores: PEREZ, M.; BARREIRO, A. (CEMMA).
- 31.-Exemplar de 184 cm., macho, rexistrado o 25/11/92 na Praia de Xuño, Porto do Son, A Coruña. 42°38'07"N 9°02'05"W. Estado regular, sen cola, recollido material osteolóxico, biimetría, estómag e fotos. Observadores: GROVEIRO, X. L.; PEREZ, M.; BARREIRO, A. (CEMMA).
- 32.-Exemplar de 185 cm., macho, rexistrado o 04/12/92 na Praia de Arnela, Porto do Son, A Coruña. 42°42'06"N 9°00'08"W. Mal estado, recollido material osteolóxico, biimetría, estómag e fotos. Observadores: IGLESIAS, L. (OBR. A CURUXA).
- 33.-Exemplar de 160 cm., macho, rexistrado o 05/12/92 Punta Centinela, Oia, Pontevedra. 42°04'05"N 8°53'06"W. Mal estado, cranio roto. Observadores: PEREZ, R.
- 34.-Exemplar de 211 cm., macho, rexistrado o 08/12/92 na Praia de Louro, Muros, A Coruña. 42°45'02"N 9°06'01"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, biimetría, estómag e fotos. Observadores: PEREZ, M.; BARREIRO, A. (CEMMA).

35.-Exemplar de 182 cm., macho, rexistrado o 13/12/92 na Praia de Estorde, Corcubión, A Coruña. 42°56'05"N 9°13'01"W. Estado regular, cranio roto, recollido material osteolóxico, mostrás, biometría, estómago e fotos. Observadores: DACOSTA, M.; LOPEZ, A. (CEMMA).

36.-Exemplar de 196 cm., macho, rexistrado o 13/12/92 na Praia de Langosteira, Fisterra, A Coruña. 42°55'05"N 9°15'01"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, mostrás, biometría, estómago, e fotos. Observadores: DACOSTA, M.; LOPEZ, A. (CEMMA).

37.-Exemplar de 166 cm., macho, rexistrado o 31/12/92 na Praia de Carreira, Ribeira, A Coruña. 42°31'06"N 9°00'01"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, biometría, estómago e fotos. Observadores: PEREZ, M.; BARREIRO, A. (CEMMA).

** *Tursiops truncatus*

38.-Exemplar de 275 cm., femia, rexistrado o 12/01/92 na Praia de Mar do Rostro, Cee, A Coruña. 42°54'05"N 9°16'05"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, mostrás, biometría, estómago, e fotos. Observadores: DACOSTA, M.; LOPEZ, A. (CEMMA). (Fig. Nº4)

39.-Exemplar rexistrado o 16/01/92 na Praia de San Xurxo, Ferrol, A Coruña. 43°32'00"N 8°18'00"W. Cunha corda na cola. Observadores: CONDE, A. (ERVA).

40.-Exemplar de 265 cm., femia, rexistrado o 19/01/92 Malpica, A Coruña. 43°19'04"N 8°48'07"W. Varou o día anterior, Estado regular, recollido material osteolóxico, biometría, estómago e fotos. Observadores: BARREIRO, A. (CEMMA).

- 41.-Exemplar de 185 cm., macho, rexistrado o 24/05/92 na Praia de Seaia, Malpica, A Coruña. 43°19'06"N 8°49'07"W. Mal estado, cranio roto, recollido material osteolóxico, biometría e fotos. Observadores: DACOSTA, M.; LOPEZ, A. (CEMMA).
- 42.-Exemplar de 230 cm., femia, rexistrado o 24/05/92 na Praia de Beo, Malpica, A Coruña. 42°19'02"N 8°50'07"W. Mal estado, cranio roto, recollido material osteolóxico, biometría e fotos. Observadores: LOPEZ, A.; DACOSTA, M. (CEMMA).
- 43.-Exemplar de 174 cm., macho, rexistrado o 24/05/92 na Praia de Seiruga, Malpica, A Coruña. 42°19'00"N 8°51'07"W. Mal estado, xuvenil, recollido material osteolóxico e fotos. Observadores: LOPEZ, A.; DACOSTA, M. (CEMMA).
- 44.-Exemplar de 132cm., rexistrado o 11/09/92 na Praia de Caneliñas, Sanxenxo, Pontevedra. 42°23'30"N 8°49'30"W. Mal estado, xuvenil, recollido material osteolóxico e fotos. Observadores: BENAVENTE, M.; BENAVENTE, P. (CES).
- 45.-Exemplar de 278 cm., macho, rexistrado o 27/11/92 no Porto de Bouzas, Vigo, Pontevedra. 42°13'05"N 8°45'05"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, mostras, biometría, estómago, filmación e fotos. Observadores: GUERRA, A. (IIM).
- 46.-Exemplar de 281 cm., femia, rexistrado o 28/11/92 na Praia de Caamaño, Porto do Son, A Coruña. 42°40'05"N 8°45'05"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, biometría, estómago e fotos. Observadores: PEREZ, M.; BARREIRO, A. (CEMMA).

47.-Exemplar de 249 cm., femia, rexistrado o 28/11/92 na Praia de Xuño, Porto do Son, A Coruña. 42°44'06"N 9°00'08"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, biimetría, estómago e fotos. Observadores: PEREZ, M.; BARREIRO, A. (CEMMA).

48.-Exemplar de 150 07/12/92 Carnota, A Coruña. 42°50'05"N 9°06'08"W. (CEMMA). Mal estado, animal incompleto. Observadores: PEREZ, M.; BARREIRO, A. (CEMMA).

49.-Exemplar de 193 cm., femia, rexistrado o 31/12/92 Punta Centoleira, Ribeira, A Coruña. 42°31'04"N 9°00'07"W. Estado regular, recollido material osteolóxico, biimetría, estómago e fotos. Observadores: PEREZ, M.; BARREIRO, A. (CEMMA).

** Non identificados

50.-Exemplar rexistrado o 02/02/92 na Praia de Xuño, Porto do Son, A Coruña. 42°38'02"N 9°02'05"W. Restos óseos moi vellos de pequeno delfínido. Observadores: DACOSTA, M. (CEMMA).

51.-Exemplar rexistrado o 04/02/92 na Costa de Camariñas, A Coruña. 43°11'03"N 9°10'03"W. Observado flotando un delfínido. Observadores: SAMPEDRO, L. (CEMMA).

52.-Exemplar rexistrado o 22/02/92 na Praia de Louro, Muros, A Coruña. 42°45'02"N 9°06'01"W. Unha vértebra vella de pequeno delfínido. Observadores: DACOSTA, M. (CEMMA).

53.-Exemplar rexistrado o 14/03/92 na Punta Centinela, Oia, Pontevedra. 42°04'05"N 8°53'06"W. Mal estado, pequeno delfínido. Observadores: FERREIRA, A.; PORTELA, R. (ANABAM).

54.-Exemplar de 700 cm., rexistrado o 00/04/92 no Cabo Ortegal, Cariño, A Coruña. 43°46'05"N 9°52'00"W. Cetáceo de gran tamaño observado flotando. Informa: FONTELA, R (COTURNIX).

55.-Exemplar rexistrado o 00/04/92 na Praia de Lieiro, Cervo, Lugo. 43°43'05"N 7°28'00"W. Cetácao duns tres metros de lonxitude. Mal estado. Información recollida por: LOPEZ, A.; BARREIRO, A. (CEMMA).

56.-Exemplar rexistrado o 01/05/92 na Praia de Compostela, Vilagarcía, Pontevedra. 42°36'05"N 8°46'02"W. Estado regular, pequeno delfínido. Observadores: MARIÑO, X.C.

57.--Exemplar rexistrado o 00/08/92 na Praia de Cubelas, Cervo, Lugo. 43°43'05"N 7°28'00"W. Pequeno delfínido duns dous metros de lonxitude. Información recollida por: LOPEZ, A.; BARREIRO, A. (CEMMA).

58.-Exemplar duns dous metros rexistrado o 02/09/92 Na Praia do Mar do Rostro, Fisterra, A Coruña. 42°54'05"N 9°07'09"W. Estado regular, pequeno delfínido. Observadores: FONTES, N.

59.-Exemplar de 110 cm. rexistrado o 05/09/92 na Praia de Mexilloeira, O Grove, Pontevedra. 42°28'50"N 8°54'05"W. Mal estado, pequeno delfínido. Observadores: OTERO, X.; BENAVENTE, P. (CES).

60.-Exemplar rexistrado o 29/11/92 nas Illas Cies, Vigo, Pontevedra. 42°13'00"N 8°53'05"W. Pequeno delfínido. Observadores: FOLGAR, A. (ERVA).

PINNIPEDOS

** Halichoerus grypus

61.- Exemplar rexistrado o 13/12/92 Ferrol, A Coruña. 43°28'05"N 8°14'00"W. Chegou viva á praia, recolleuse o animal. Observadores: CRFS OLEIROS.

** *Phoca vitulina*

- 62.-Exemplar de 90 cm. rexistrado o 15/01/92 en Malpica, A Coruña. 43°19'04"N 8°47'07"W. Captura accidental, consérvase o pel. Observadores: BARREIRO, A. (CEMMA).

** *Dermochelys coriacea*

- 63.-Exemplar de 100 cm. rexistrado o 01/02/92 Mar de San Cibrán, Lugo. Captura accidental, consérvase taxidermizado. Observadores: BARRO, M.

- 64.- Exemplar de 200 cm. rexistrado o 30/04/92 en Fisterra, A Coruña. 42°53'00"N 9°15'00"W. Captura accidental, animal anelado na Guayana Francesa. Observadores: OLEGARIO.

- 65.-Exemplar rexistrado o 26/07/92 na Praia de Louro, Muros, A Coruña. 42°45'02"N 9°05'05"W. Mal estado, un caparazón de 80 cm. de ancho. Observadores: LOPEZ, A.; DACOSTA, M. (CEMMA).

- 66.-Exemplar de 140 cm. rexistrado o 26/11/92 no Porto de Razo, Carballo, A Coruña. 43°17'05"N 8°53'03"W Referecia en LA VOZ DE GALICIA 29/11/92.

- 67.-Exemplar de 180cm. rexistrado o 28/11/92 na Praia de Rastrelo, Fisterra, A Coruña. 42°56'05"N 9°13'04"W. Mal estado. Observadores: OLEGARIO.

** *Caretta caretta*

- 68.-Exemplar rexistrado o 08/12/92 Porto de Marín, Pontevedra. 42°24'00"N 8°41'05"W. Captura accidental viva, embarcada o 18/01/93, soltada uns días despois. Observadores: LENS, S. (IEO)

Siglas:

ANABAM- Asociación Naturalista do Baixo Miño,

CES- Colectivo Ecoloxista do Salnés

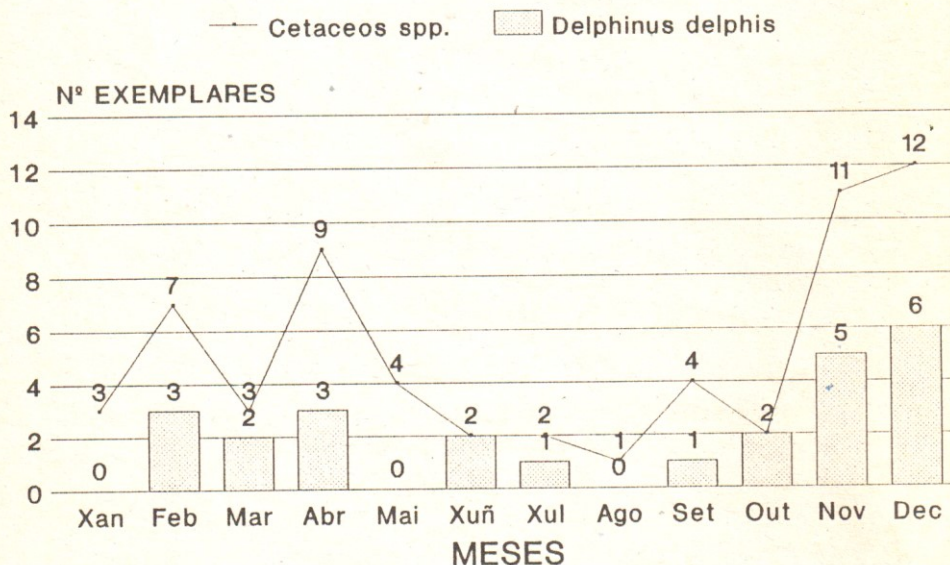
IEO- Instituto Español de Oceanografía

IIM- Instituto de Investigacións Mariñas

CRFS- Centro de Recuperación de Fauna Selvaxe

AGRADECIMENTOS: a todas aquelas persoas que se puxeron en contacto connosco ou nos cederon a información dalgunhas localizacións.

VARAMENTOS DE CETACEOS 1992

Xan/92-Dec/92